

Nr 1.

Ankom till riksdagens kansli den 19 februari 1926 kl. 2 e. m.

Andra kammarens fjärde tillfälliga utskotts utlåtande, nr 1, i anledning av väckt motion angående publicerande av en sammanställning av den privata företagsamhetens kapital, vinst och utdelning m. m.

I en inom andra kammaren väckt och till dess fjärde tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 303, har herr Hage yrkat, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t måtte taga under övervägande och utreda huruvida, i vilken mån och på vilket sätt åtgärder kunna vidtagas för publicerande, helst för varje år, av en sammanställning, grupp- och industrivis, av den privata företagareverksamhetens (aktiebolags, bankbolags m. fl.) kapital, vinst, utdelning jämte andra uppgifter, som kunna vara av betydelse att lära känna ur de utgångspunkter, som i motionen anförts.

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Förevarande motion åsyftar, att staten årligen skulle utgiva en kort, objektivt hållen, enkelt uppställd, för den stora allmänheten och pressen avsedd statistisk sammanställning, belysande främst större producentföretags, bankers, transportföretags m. fl., särskilt aktiebolags, nettovinst, utdelning, utdelningens procentuella förhållande till det inbetalda kapitalet jämte en del andra siffror och uppgifter — allt uppställt grupp- och industrivis — vilka kunde läggas till grund för en allmän uppskattning av respektive industriers härighet och avkastning samt för ett bedömande av frågan, om industrien kan anses avkräva konsumenterna allt för höga priser.

Utskottet.

Motionären utgår härvid uppenbarligen från den uppfattningen, att det för närvarande ej är tillbörligen sörjt för upplysning i berörda hänseenden. Utskottet håller emellertid före, att den intresserade allmänheten redan har möjlighet att erhålla kännedom om de förhållanden på ifrågavarande område, som kunna vara av värde jämväl ur de synpunkter, som framförts i den föreliggande motionen. Utskottet får härutinnan särskilt hänvisa till den årligen utkommande publikationen "Svenska aktiebolag och enskilda banker", utgiven av doktor Karl Key-Åberg, i vilken redovisas samtliga banker samt aktiebolag med i regel lägst 300,000 kronors aktiekapital.

Vidare torde få erinras om bankinspektionens månadsrapporter och årsberättelser samt om tidskriften Affärsvärlden, i vilken uppgifter om de olika företagens bokslut pläga införas. Slutligen må framhållas, att fullständiga uppgifter rörande samtliga de företag, som i motionen åsyftas, kunna av den därav intresserade inhämtas i patent- och registreringsverket.

Det kan visserligen göras gällande, att de uppgifter, som på ovan angivet sätt stå allmänheten till buds, icke lämna någon sammanfattning av i motionen antydd art (grupp- och industrivis). Men utskottet betvivlar, att en dylik sammanfattning skulle tilldraga sig ett mera allmänt intresse. Detta kommer nog alltid att inriktas på de särskilda företagen var för sig, och härutinnan torde de hjälpkällor, som redan finnas, bättre tillgodose behovet av upplysning än en publikation av det slag, motionären tänkt sig.

Härtill kommer, att ett bifall till motionen skulle föranleda ej oväsentliga kostnader för statsverket. För att den ifrågasatta publikationen skulle bliva av något egentligt värde, måste den säkerligen göras betydligt vidlyftigare än som förutsatts i motionen. Det må nämnas, att det ovan berörda arbetet "Svenska aktiebolag och enskilda banker" för år 1925 omfattar nära 1,200 trycksidor och ändock har från en del håll, enligt vad utskottet har sig bekant, uttalats det önskemålet, att arbetet helst borde vara än mera omfattande.

Utskottet anser visserligen i likhet med motionären, att en ökad och fördjupad ekonomisk upplysning vore önskvärd, men hyser samtidigt, såsom ovan framhållits, den uppfattningen, att den i motionen ifrågasatta publikationen icke skulle utöka de möjligheter till upplysning i förevarande avseende, som redan stå till buds. Härtill kommer, att värdet av nämnda publikation icke torde uppväga de med dess utgivande förenade kostnader.

Utskottet har därför på anförda grunder funnit sig böra avstyrka motionen och får sålunda hemställa,

att förevarande motion icke måtte till någon andra kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 19 februari 1926.

På utskottets vägnar:

L. AUG. SCHILL.

Reservation av herr Herou.

Närvarande: herrar Schill, Fjellman, Isacson, Pettersson i Köping, Herou,* Heiding, Petersson i Lerbäcksbyn,* Morfeldt och Andersson i Löbbo samt fru Nordgren.

* Ej närvarande vid justeringen.